



Alle skal bidrage

– flygtninge og indvandrere
hurtigere i beskæftigelse

Marts 2015

Regeringen

Alle skal bidrage

– flygtninge og indvandrere
hurtigere i beskæftigelse

Marts 2015

Regeringen

Alle skal bidrage – flygtninge og indvandrere hurtigere i beskæftigelse

Der er ufred i verden, og historisk mange mennesker er på flugt. Det berører også Danmark, hvor vi i den seneste tid har modtaget flere flygtninge.

Regeringens linje er klar. Flygtningene skal ikke gøres til klienter. De skal ikke leve på kanten af samfundet uden et job. De skal derimod yde deres til det danske samfund.

Sådan er det desværre ikke gået for de flygtninge og indvandrere, der tidligere er kommet til Danmark. Mere end hver anden ikke-vestlig indvandrer i den erhvervsaktive alder er uden arbejde.

Nu skal vi undgå fortidens fejl. Vi skal gøre det bedre. De mennesker, der kommer til Danmark, skal selvfølgelig arbejde. Flygtningene skal hurtigst muligt ud blandt danske kolleger og lære sproget.

Det er fundamentalt, at vi i Danmark stiller krav om, at man skal bidrage til samfundet. Alle skal yde det, de kan. Og at være i beskæftigelse eller uddannelse er en vigtig del af vores fællesskab.

Derfor foreslår regeringen markante ændringer af det treårige integrationsprogram, som flygtninge bliver mødt med i dag. Vi vil ruste flygtninge og familiesammenførte bedre til det danske arbejdsmarked. Langt flere skal i gang på en arbejdsplads. For et arbejde er den bedste ramme for at lære om det danske samfund og for at lære sproget.

De, der kan få et rigtigt arbejde, skal selvfølgelig tage det. Og andre, der modtager kontanthjælp, skal ud på en arbejdsplads eller i gang med nogle af de opgaver, vi ellers ikke får klaret i samfundet. Det kan være et nyttejob, hvor man rydder op på strande eller hjælper til i daginstitutioner og på plejehjem. Eller det kan være en virksomhedspraktik eller et løntilskudsjob, hvor man yder en indsats og opbygger kompetencer til et job. Man skal ikke kunne gå passiv i mere end fire uger uden at yde for ydelsen.

Derfor skal vi også være bedre til at se, hvad den enkelte kan. Flygtningene har arbejdet i deres hjemland. Mange har erfaringer, som de kan og vil bruge. De skal have afklaret, hvad deres uddannelse og erhvervs erfaring svarer til i Danmark, og om der f.eks. er behov for et ekstra kursus, før de kan komme i arbejde.

Det nye integrationsprogram skal fortsat tage hensyn til de flygtninge og familiesammenførte, der har særlige udfordringer som følge af barske oplevelser i deres hjemland. De skal have bedre mulighed for en tværfaglig hjælp.

De nye flygtninge skal arbejde, uanset hvor lang tid de skal være i Danmark. Men regeringens ambitioner stopper ikke her. Vi vil også gøre noget ekstra for de flygtninge og indvandrere, der har været i landet i årevis, men som stadig er på kontanthjælp i stedet for at forsørge sig selv.

I dag får indvandrere færre tilbud om virksomhedsrettet indsats end andre på kontanthjælp. Selvom erfaringerne viser, at det er en effektiv vej til et job.

Derfor foreslår regeringen, at alle tredjelandsstatsborgere, som har modtaget kontanthjælp i mindst 6 måneder, skal i gang med at arbejde. Det kan være i nyttejob, virksomhedspraktik eller ansættelse med løntilskud. Målet er at få et rigtigt job.

Det vil betyde, at der i de næste to år skal igangsættes mere end 30.000 ekstra forløb i alt, hvor ledige kommer ud på en arbejdsplads. Det er en stor udfordring for de kommunale jobcentre. Det kræver et godt samarbejde med de lokale virksomheder og offentlige arbejdspladser.

Regeringen vil give kommunerne en bedre tilskyndelse til at få flygtninge og indvandrere fra passiv forsørgelse over i en aktiv hverdag med uddannelse eller job. Og vi vil sætte overordnede nationale mål for udviklingen frem mod 2020.

En vellykket integrationsindsats hænger også tæt sammen med, at nytilkomne borgere får et solidt netværk. Regeringen vil derfor inddrage lokalsamfundet. Naboer, andre medborgere, de lokale virksomheder og ikke mindst det lokale foreningsliv skal hjælpe den enkelte flygtning med at falde godt til i Danmark.

Vi ønsker et fællesskab, hvor alle yder det, de kan. Derfor sætter vi nu ind med en ekstra indsats for at få flygtninge og indvandrere hurtigere i beskæftigelse, *jf. boks 1*.

Boks 1

Alle skal bidrage – flygtninge og indvandrere hurtigere i beskæftigelse

De vigtigste initiativer

- **Et jobrettet integrationsprogram for nytilkomne flygtninge og familiesammenførte.** Deltagere i integrationsprogrammet skal tage et arbejde, hvis der er et at få. Hvis ikke, skal de yde mere for ydelser. De får som noget nyt ret og pligt til at deltage i f.eks. nyttejob, løntilskud eller virksomhedspraktik. Der må højst være 4 ugers pause i den virksomhedsrettede indsats efter første tilbud. Unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse skal i uddannelse. Derfor udbredes uddannelsespålæg og uddannelseshjælp, så de unge i integrationsprogrammet sidestilles med andre unge. Og de, der har krigstraumer eller andre særlige problemer, skal have en bedre tværfaglig hjælp.
- **Den enkelte skal bruge uddannelse og erfaringer fra hjemlandet.** Nogle flygtninge og familiesammenførte kommer til Danmark med en uddannelse. Andre har erhvervs erfaring, der har værdi for det danske arbejdsmarked. Det skal vi være bedre til at anerkende og drage nytte af. Regeringen vil derfor sikre en hurtig og effektiv afdækning af de nytilkomnes kompetencer og uddannelseskvalifikationer. På den måde bliver det også klarere for den nytilkomne, hvordan han eller hun kan bidrage til det danske samfund. Og medarbejderne kan bedre se, hvilken hjælp der er den rigtige for den enkelte.
- **Indvandrere på kontanthjælp skal i arbejde.** Regeringen vil styrke den virksomhedsrettede indsats til alle tredjelandsstatsborgere, som har modtaget kontanthjælp i mindst 6 måneder. De skal have et job. Det kan være nyttejob, virksomhedspraktik eller arbejde med løntilskud. Indsatsen gentages, hvis de fortsat er ledige 6 måneder efter, det første virksomhedsrettede tilbud er afsluttet. Der etableres et korps af virksomhedsambassadører for at styrke samarbejdet med virksomhederne om at etablere nye virksomhedspladser.
- **Fælles mål om job og uddannelse.** Regeringen sætter nationale mål for udviklingen frem mod 2020. Kommunernes indsats skal have et klart fokus på job og uddannelse, og derfor indgår regeringen et partnerskab med kommunerne, som skal understøtte, at de lærer af hinanden og baserer deres indsats på viden om, hvad der virker. Samtidigt skal kommunerne have styrkede incitamenter til at få flygtninge og indvandrere i gang med at arbejde eller uddanne sig.

1. Et jobrettet integrationsprogram for nytilkomne flygtninge og familiesammenførte

Det danske velfærdssamfund bygger på, at alle borgere yder deres bedste og bidrager aktivt til fællesskabet. Derfor skal vi også stille krav til nytilkomne flygtninge og familiesammenførte. De skal hurtigst muligt ud på arbejdspladserne og helst i et rigtigt job.

Vi har i dag et treårigt integrationsprogram, som består af danskuddannelse, beskæftigelsesrettede tilbud og et krav om fuldtidsaktivering. Alligevel er der alt for få nytilkomne, som kommer i arbejde og bliver selvforsørgende.

På beskæftigelsesområdet er der gode erfaringer med en virksomhedsrettet indsats. Men kun 26 pct. af indsatsen for kontanthjælpsmodtagere i integrationsprogrammet er virksomhedsrettet. Til sammenligning gælder det 41 pct. af indsatsen for kontanthjælpsmodtagere i det ordinære beskæftigelsessystem.

Og kun 13 pct. af deltagerne er i job eller uddannelse efter et år i integrationsprogrammet. Fire år efter påbegyndelse i programmet er det stadig kun en tredjedel, der er kommet i job eller uddannelse.

Det kan og skal vi gøre bedre.

Alle skal yde det, de kan, og tage det arbejde, som det er muligt at få. Også selvom det er i en anden branche, end man er vant til.

Et arbejde er den bedste ramme for at lære om det danske samfund og for at lære sproget. Det skal helst være et rigtigt job. Så mange som muligt skal i gang på en arbejdsplads. Og andre kan gøre nytte ved at tage fat på nogle af de opgaver, der ellers ikke vil blive løst i vores samfund.

Derfor vil regeringen stille krav om, at flygtninge og familiesammenførte i langt højere grad skal i løntilskudsjob og virksomhedspraktik. *jf. boks 3.*

Og som noget helt nyt kan flygtninge og familiesammenførte i integrationsprogrammet få et nyttejob.

Ingen skal kunne gå mere end 4 uger uden at deltage i en virksomhedsrettet indsats. Og man bliver trukket i ydelsen, hvis man uden gyldig grund undlader at deltage i det tilbud, som man har fået.

Det vil betyde, at der skal igangsættes mere end 4.000 ekstra forløb i alt i de næste to år, hvor flygtninge og familiesammenførte kommer ud på en arbejdsplads.

For unge uden uddannelse er vejen til varig beskæftigelse oftest at tage en uddannelse. Det bekræfter de gode erfaringer fra kontanthjælpsreformen. Derfor vil vi stille samme krav til unge nyttilkomne, som vi stiller til andre unge på uddannelseshjælp. Vi vil udbrede uddannelsespålæg og uddannelseshjælp (med en ydelse på SU-niveau) til integrationsprogrammet.

De nyttilkomne udlændinge er en meget sammensat gruppe. Nogle kan og vil arbejde allerede fra dag ét. Andre har oplevelser med fra deres hjemland, som kan betyde, at de har behov for yderligere vejledning og støtte for at kunne blive en del af det danske samfund og arbejdsmarked.

Derfor skal indsatsen målrettes yderligere til den enkeltes evner og behov.

De, som hverken er parate til at tage et job eller starte på en uddannelse, skal have hjælp. De skal have mulighed for at komme i forberedende forløb, som ruster dem til en plads på arbejdsmarkedet. Og de skal sikres en mere tværgående indsats.

Efter et år sættes der ekstra ind. De, som endnu ikke er i job eller er startet på en uddannelse, skal have en intensiveret indsats. Jobparate og uddannelsesparate skal have en personlig job- eller uddannelsesformidler, som skal hjælpe deltageren på vej mod job eller uddannelse. Aktivitetsparate skal have deres sag behandlet i et rehabiliteringsteam for at fastlægge en tværfaglig indsatsplan, *jf. boks 2*.

Boks 2

Visitation af nyttilkomne flygtninge og familiesammenførte

Personer, der modtager kontanthjælp, visiteres som enten jobparate eller aktivitetsparate:

- Jobparate vurderes at kunne komme i arbejde inden for en kortere periode.
- Aktivitetsparate vurderes ikke at kunne komme i arbejde inden for en kortere periode fx på grund af faglige, sociale eller helbredsmæssige problemer.

Personer, der modtager uddannelseshjælp, visiteres som enten uddannelsesparate eller aktivitetsparate:

- Uddannelsesparate vurderes at kunne påbegynde en uddannelse inden for ca. 1 år og gennemføre denne uddannelse på ordinære vilkår med den rette støtte og vejledning.
- Aktivitetsparate vurderes at have behov for ekstra støtte og hjælp i længere tid end ca. 1 år, inden de kan påbegynde en uddannelse, som de kan gennemføre på ordinære vilkår, fx på grund af problemer af faglig, social eller helbredsmæssig karakter.

Det skal understøtte, at de nytilkomne får målrettet hjælp til at nå endemålet, som er et job – uanset om vejen går via beskæftigelse, ordinær uddannelse eller en mere tværgående indsats. Og der skal bruges flest kræfter på de udlændinge, som har størst behov. En ingeniør har ikke brug for ligeså meget støtte som den flygtning, der ikke kan læse og skrive.

Boks 3

Et jobrettet integrationsprogram for nytilkomne flygtninge og familiesammenførte

- **Alle skal yde for ydelsen.** Deltagere i integrationsprogrammet skal fra første dag tage et job, hvis der er et at få. Danskundervisningen må så foregå uden for arbejdstiden. Alle har senest efter 3 måneder ret og pligt til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud. Et virksomhedsrettet tilbud kan bestå af løntilskud, virksomhedspraktik eller nyttejob. Det eksisterende krav om fuldtidsaktivering i 37 timer om ugen afskaffes og erstattes af en virksomhedsrettet indsats. Der må højst være 4 ugers pause i den aktive virksomhedsrettede indsats efter første virksomhedsrettede tilbud.
- **Nyttejob til nye flygtninge og familiesammenførte.** Som noget nyt skal flygtninge og familiesammenførte også kunne få et nyttejob. Det giver mulighed for at indgå i et arbejdsfællesskab og bidrage for sin ydelse.
- **Tidlig afklaring og visitation.** Alle skal inden for de første 3 måneder igennem en grundig visitation som jobparate, uddannelsesparate eller aktivitetsparate. Kommunen skal i den forbindelse foretage en kompetenceafklaring. Alle deltagere skal, hvor det vurderes at være relevant, have en formel vurdering af kompetencer og uddannelse. Den grundige visitation betyder, at der afholdes mindst tre samtaler i visitationsperioden, samt at borgeren visiteres til danskuddannelse, og der igangsættes et virksomhedsrettet tilbud.
- **Uddannelse til unge under 30 år.** Unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse skal have et uddannelsespålæg og modtage uddannelseshjælp efter reglerne i uddannelseshjælpsystemet. Det skal bringe de uddannelsesparate i uddannelse samt sikre et målrettet fokus på at få aktivitetsparate tættere på et uddannelsesforløb. De aktivitetsparate har som i uddannelseshjælpsystemet efter 3 måneders visitation mulighed for at modtage aktivitetstillæg, så deres samlede ydelse svarer til kontanthjælp for personer over 30 år. Unge med sociale-, faglige- eller helbredsmæssige udfordringer, som vurderes at være åbenlyst aktivitetsparate ved første samtale, kan modtage aktivitetstillæg allerede efter første samtale.
- **Bedre understøttelse af virksomhedsindsats for udsatte.** For aktivitetsparate deltagere kan det første tilbud i indsatsen være et forforløb til en virksomhedsplads. Forforløbet skal motivere og hjælpe den enkelte til at finde og fastholde en efterfølgende plads på en virksomhed. Derudover får kommunen gode muligheder for at give mentorstøtte til deltagere i programmet, og aktivitetsparate får ret til en koordinerende sagsbehandler.
- **En ekstra indsats efter 1 år.** Efter 1 år styrkes indsatsen i integrationsprogrammet. Jobparate og uddannelsesparate får en mere håndholdt indsats via en personlig job- eller uddannelsesformidler, som skal sikre, at den enkelte fortsat er motiveret og har et stærkt fokus på job eller uddannelse. Aktivitetsparate skal have deres sag behandlet i rehabiliteringsteam med henblik på at fastlægge en tværfaglig indsatsplan.

Boks 3 (fortsat)

Et jobrettet integrationsprogram for nytilkomne flygtninge og familiesammenførte

- **Danskuddannelse i integrationsprogrammet.** Danskuddannelsetilbud skal i videst muligt omfang kombineres med den virksomhedsrettede indsats. Det kan f.eks. ske ved, at danskundervisningen foregår på virksomheden, eller at kommunen afsætter bestemte ugedage til danskundervisning. Der ændres ikke i kravene til og omfanget af danskundervisningen, og deltagerne i integrationsprogrammet har ligesom i dag pligt til at deltage i danskuddannelsen og kan sanktioneres, hvis de ikke lever op til denne pligt.
- **Forsøg med branchepakker.** Der afsættes en pulje til udbredelse af branchepakker i ca. 20 udvalgte kommuner i 2015. Pakkerne består af forløb, som skal bidrage til at opkvalificere ledige mod særligt relevante brancher. Der skal foretages lokale arbejdsmarkedsanalyser, som viser jobmulighederne i lokalområdet for flygtninge og indvandrere med begrænset erfaring med det danske arbejdsmarked.

2. Den enkelte skal bruge uddannelse og erfaring fra hjemlandet

Flygtninge og familiesammenførte kommer til Danmark med meget forskellige forudsætninger. Nogle kan hverken læse eller skrive. Andre har en erhvervsuddannelse. Og andre igen har en universitetsuddannelse eller flere års erhvervs erfaring.

Det er vigtigt hurtigt at afklare, hvad den enkelte kan. Så alle kan få den hjælp, netop de behøver for at komme i arbejde.

Mennesker med en solid uddannelse eller lang jobberfaring skal ikke bruge tid på at lære noget, som de allerede kan. De skal i stedet have afklaret, hvad deres uddannelse og erfaring svarer til i Danmark. Og om de mangler enkelte fag eller kurser for at kunne varetage et konkret job her i landet. I dag benyttes muligheden for en formel vurdering af medbragt uddannelse alt for lidt.

F.eks. kan en faglært tømrer, der har arbejdet flere år i hjemlandet, have brug for at få vurderet sine kvalifikationer i forhold til det danske arbejdsmarked. Måske kræver det bare et enkelt fag eller kursus for at svare til en fuld faglært uddannelse.

Og en ingeniør skal have svar på, om han eller hun har en uddannelse på niveau med en dansk diplomingeniør. Eller måske skal tage enkelte ekstra fag, for at uddannelsen svarer til en civilingeniør i Danmark. Andre har ikke papir på deres uddannelse, men har så stor erfaring fra deres hjemland, at de kan gå lige ind på en dansk arbejdsplads som enten faglært eller ufaglært medarbejder.

En hurtig afklaring kan bidrage til at give den enkelte og kommunen et klart billede af personens kompetencer, så han eller hun hurtigst muligt kan komme i job eller i en virksomhedsrettet indsats.

Derfor vil regeringen styrke indsatsen for tidlig kompetenceafklaring og vurdering af uddannelseskvalifikationer blandt nytilkomne flygtninge og familiesammenførte.

Indsatsen skal ske ad to spor, *jf. boks 4*.

For det første skal ufaglærte og faglærte have en hurtig og bred vurdering af deres kompetencer, både fra arbejde, uddannelse og fritidsliv.

For det andet skal de, der har en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse, have en hurtig vurdering af deres medbragte uddannelseskvalifikationer. Målet er, at de skal have den hjælp eller efteruddannelse, som er nødvendig, for at de kan komme i arbejde og bruge det, de kan.

Boks 4

Den enkelte skal bruge uddannelse og erfaringer fra hjemlandet

Hurtigere realkompetencevurdering af ufaglærte og faglærte flygtninges og familiesammenførte

Med en realkompetencevurdering ses der bredt på alle kompetencer, herunder kompetencer fra erhvervs erfaring, uddannelse og fritidsliv. Realkompetencevurderingen er ikke et nyt fænomen, men foretages allerede i dag for at vurdere kompetencer i forhold til en specifik uddannelse eller med henblik på efteruddannelse med sigte på et job. Vurderingen er særlig relevant for ufaglærte og faglærte.

- **Hurtigere vurdering af kompetencer og erfaring.** Kommunen skal allerede i forbindelse med visitationen af deltagere i integrationsprogrammet vurdere, om den nytilkomne skal have en realkompetencevurdering.
- **Øget information til integrationsmedarbejderen.** Den øgede brug af realkompetencevurderinger suppleres med bedre information til den enkelte integrationsmedarbejder om arbejdsmarkedet i f.eks. Syrien.

Hurtigere vurdering af uddannelseskvalifikationer for personer med en kompetencegivende uddannelse

Der skal ske en hurtigere vurdering og anerkendelse af uddannelseskvalifikationerne for de flygtninge og familiesammenførte, som har en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse fra deres hjemland. Målet er, at nytilkomne udlændinge hurtigt kan komme i arbejde.

- **Vurdering af uddannelseskvalifikationer.** Kommunerne skal systematisk tilbyde nytilkomne deltagere i integrationsprogrammet en formel vurdering af medbragte uddannelseskvalifikationer hos Styrelsen for Videregående Uddannelser, hvis kommunen vurderer, at det er relevant. Med en formel vurdering fastsættes uddannelsens niveau i forhold til det danske uddannelsessystem. Vurderingen skal tilbydes så tidligt som muligt. Nytilkomne skal oplyses om muligheden af asylcentret umiddelbart efter meddelelse om asyl.
- **Fast track-vurdering af medbragte uddannelseskvalifikationer.** Sagsbehandlere kan med ordningen her og nu få afklaret, hvilken uddannelse de nytilkomne har med i bagagen. Fast track-vurderingen gennemføres på 2 til 3 uger, hvilket er en væsentligt mindre end i dag. Derved bliver vurderingen mere relevant for sagsbehandlerens tilrettelæggelse af den videre indsats.
- **Styrket information i form af udarbejdelse af særlige landefaktaark og hotline-support til medarbejdere.** Den enkelte sagsbehandler skal via faktaark mv. nemt kunne udsøge information om uddannelsessystemet i relevante lande. Der stilles samtidig support til rådighed for integrationsmedarbejdere med oplysninger om enkelte uddannelser og uddannelsessystemer via en hotline.
- **Målrettet information til højtuddannede asylansøgere.** Asylansøgere med en videregående uddannelse, der kræver autorisation i Danmark (f.eks. en læge eller tandlæge), eller asylansøgere med en ph.d. skal allerede have tilbudt muligheden for en formel vurdering af medbragte uddannelseskvalifikationer, mens deres asylansøgning behandles i Danmark. Det vil fremme en tidlig overgang til det danske arbejdsmarked, hvis de får opholdstilladelse i Danmark.

3. Ventetid på asylcentret skal bruges bedre

En tidlig hjælp er afgørende for, at nytilkomne flygtninge får en god start og bliver en del af det danske samfund. Men i dag begynder integrationsindsatsen først, når kommunen overtager ansvaret for en flygtning.

Når en flygtning har fået asyl i Danmark, er ventetiden i asylcenteret inden overgangen til kommunen på mellem en og to måneder.

Regeringen ønsker, at ventetiden skal bruges bedre. Der skal sættes ind, så snart den nytilkomne har fået meddelt asyl, *jf. boks 5*.

Den tidlige indsats skal styrkes ved at sikre, at kommunerne fra første dag har en bred forståelse af den nytilkomnes muligheder og behov. Medarbejderne i asylcentre har en vigtig og tidlig indsigt i den enkeltes situation. Den information bør i højere grad deles med kommunerne, når flygtningen overgår fra asylsystemet til kommunerne. Så kommunen kan hjælpe den nytilkomne hurtigt og målrettet.

Samtidig skal den hurtige afklaring af flygtnings uddannelse og kvalifikationer så vidt muligt sættes i gang allerede i venteperioden. Så flygtningen hurtigst muligt kan komme i arbejde.

Boks 5

Ventetid på asylcentre skal bruges bedre

Effektiv og systematisk overdragelse af viden. Der skal sikres en mere effektiv opsamling og overdragelse af informationer om den enkelte flygtnings baggrund og situation fra asylsystemet til kommunen. Så kan kommunerne trække på asylsystemets viden fra starten. Asyloperatørerne gennemfører bl.a. en opsøgende, systematisk sundhedsscreening af alle asylansøgere både i forhold til fysiske og psykiske lidelser.

Tidligere vurdering af uddannelse. Så snart flygtninge får meddelt asyl, skal de oplyses om deres muligheder for at få vurderet den uddannelse, de har med fra hjemlandet. Højtuddannede asylansøgere skal allerede oplyses om muligheden i asylfasen, *jf. boks 5*.

Børnerum. Der skal oprettes børnerum til pasning af børn under asylsamtalerne. Det er med Aftale om finansloven for 2015 muliggjort, at medfølgende børn kan opholde sig i trygge rammer, mens asylsamtalen afholdes.

Dialog med KL om målrettet visitation af flygtninge. Udlændingestyrelsen vil drøfte med KL, hvordan visitationen af flygtninge kan forbedres. Kan man i højere grad tage hensyn til, om flygtnings kompetencer passer med de lokale muligheder i den kommune, hvor de kommer hen?

4. Styrket medborgerskab

Nytilkomne borgere skal både være en del af arbejdsfællesskabet og så vidt muligt have et solidt netværk i lokalsamfundet. Begge dele er vigtige for at blive en del af det danske samfund.

Derfor skal arbejde og danskundervisning suppleres med en indsats for at blive en aktiv medborger. Nytilkomne skal opleve, at de er fuldgældige medlemmer af og har indflydelse på det danske samfund. Og de skal føle sig respekteret og anerkendt som ligeværdige borgere.

I Danmark har de fleste borgere tillid til hinanden, til normerne om politisk deltagelse og til samfundets institutioner. Medborgerskabet er stærkt – også for etniske minoriteter.

Men der er udfordringer blandt indvandrere og efterkommere. Valgdeltagelsen er markant lavere end for personer med dansk oprindelse. Nydanskere er mindre aktive i foreningslivet. Mange nydanskere oplever diskrimination. Og for nogle kan kønsrollemønstre fra hjemlandet stå i vejen for deltagelse i det danske samfund.

Det er regeringens mål, at alle borgere i landet bliver aktive medborgere. Det skal bl.a. ske ved at styrke nydanskernes deltagelse i demokratiske processer og i foreningslivet, ved at øge inddragelsen af lokalsamfundet og ved at bekæmpe diskrimination og intolerance – både hos nydanskerne selv og i resten af befolkningen.

Kommunerne har ansvaret for den lokale indsats. Men de hverken kan eller skal løse alle opgaver. Lokalsamfundet skal hjælpe til. Det gælder naboer, andre medborgere, frivillige foreninger og ikke mindst de private virksomheder.

I dag er der stor forskel på, hvor systematisk kommunerne arbejder med at inddrage civilsamfundet i opgaven med at gøre de nye borgere til en del af Danmark.

Regeringen vil styrke medborgerskabet hos nytilkomne gennem en mere ambitiøs inddragelse af civilsamfundet, *jf. boks 6*.

Nytilkomne flygtninge skal i højere grad trække på hinandens erfaringer med det danske samfund. Dansk Flygtningehjælp har siden 2010 udviklet og afprøvet MindSpring-metoden, hvor nytilkomne flygtninge får mulighed for at dele erfaringer med hinanden og med 'ældre' flygtninge. Det har givet gode resultater. Derfor vil regeringen udbrede metoden.

I nogle kommuner tilbydes nytilkomne flygtninge en netværksfamilie. Erfaringerne med netværksfamilier viser, at de er en stor støtte for nytilkomne. De tætte relationer mellem de frivillige og familierne er med til at foregribe problemer, der kunne vokse sig store. Frivillige netværksfamilier kan også fungere som ambassadører ved at skabe en positiv stemning

omkring de nye medborgere og kan derved styrke opbakningen i lokalsamfundet. Regeringen vil udvide brugen af netværksfamilier til alle kommuner.

Regeringen vil også styrke kommunernes mulighed for at inddrage det lokale foreningsliv. Der er bl.a. igangsat et projekt i 5 kommuner, som skal styrke samarbejdet mellem kommunen og civilsamfundet om modtagelsen af nyttilkomne flygtninge og familiesammenførte. Projektkommunerne har gode erfaringer med organisering af samarbejdet med og inddragelsen af frivillige kræfter. Målet er at få dokumenteret de gode erfaringer, så de kan blive spredt til andre kommuner. Regeringen vil udvide projektet med flere kommuner.

Boks 6

Styrket medborgerskab

Flygtninge skal bruge hinandens erfaringer (MindSpring). MindSpring er en metode, hvor man inviterer nyttilkomne flygtninge med samme sprog og i samme situation til at deltage i gruppeforløb om deres aktuelle situation og livet i Danmark. Det vil give nyttilkomne bedre mulighed for at håndtere forskellige daglige problemer ved at lære af "ældre" flygtninge og af hinanden. Deltagerne får samtidig en bedre forståelse af det danske samfund. Regeringen vil udbrede indsatsen i 2015 til de 40 kommuner, som modtager flest nyttilkomne.

Netværksfamilier skal understøtte kontakten til lokalsamfundet. Regeringen vil udbrede tilbud om netværksfamilier til alle kommuner, der modtager nye flygtninge i 2015. Netværksfamilierne skal fungere som en slags "gode naboer", der ud over social kontakt oplyser flygtningene om forskellige forhold i det danske samfund. Netværksfamilierne udfylder derved behov, som ikke (kan) dækkes af de kommunale myndigheder.

Lokalsamfundet skal bygge bro. I 2013 er der igangsat et projekt - *Lokalsamfundet bygger bro* - med Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors og 5 kommuner, som skal styrke indsatsen omkring modtagelsen af nyttilkomne flygtninge og familiesammenførte gennem et styrket og mere formaliseret samarbejde mellem kommuner og civilsamfund. Regeringen vil udbrede projektet til yderligere 10 kommuner.

Lokale foreninger skal med i indsatsen. Kommunerne skal være bedre til at inddrage det lokale foreningsliv i arbejdet med integrationsprogrammet og med den frivillige integrationsplan, som den nyttilkomne kan få udarbejdet. Så den enkelte nyttilkomne kommer i kontakt med f.eks. spejdere og sportsklubber, som kan være med til at skabe netværk og nye relationer, der igen kan styrke mulighederne for job og uddannelse.

5. Indvandrere på kontanthjælp skal i arbejde

Det er ikke kun nytilkomne flygtninge og indvandrere, der skal hurtigere i arbejde. Der er også brug for en ekstra indsats for de flygtninge og indvandrere, der har været her i flere år, men som hænger fast i kontanthjælpssystemet.

I dag er alt for mange ikke-vestlige indvandrere uden for arbejdsmarkedet. Mere end hver anden i den arbejdsdygtige alder er ikke i beskæftigelse. Og forholdsvist mange ikke-vestlige indvandrere er på offentlige forsørgelse. Især er mange på kontanthjælp.

Det er ikke godt nok. Flygtninge og indvandrere skal ikke være klienter. De skal være en del af samfundet. Det bliver man bedst ved at have et job og være med i fællesskabet på en arbejdsplads.

I dag modtager ikke-vestlige indvandrere mindre aktiv indsats end personer med dansk oprindelse, der er på kontanthjælp. Især får de i mindre grad virksomhedsrettede indsatser end andre kontanthjælpsmodtagere, selvom erfaringer viser, at det er den bedste vej til fast arbejde.

Kun 57 pct. af indsatsen for de jobparate ikke-vestlige indvandrere på kontanthjælp er virksomhedsrettet. For de jobparate kontanthjælpsmodtagere med dansk baggrund er tallet 76 pct.

Tilsvarende er kun 18 pct. af indsatsen for de aktivitetsparate ikke-vestlige indvandrere på kontanthjælp virksomhedsrettet, mens 45 pct. af indsatsen for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere med dansk baggrund er virksomhedsrettet.

Derfor vil regeringen lancere en ny landsdækkende indsats. Med indsatsen *Alle skal bidrage* skal alle tredjelandsstatsborgere, som har modtaget kontanthjælp i mindst 6 måneder, deltage i en virksomhedsrettet indsats. Det kan være nyttejob, virksomhedspraktik eller løntilskud. De skal yde mere for ydelsen, og målet er at få et rigtigt job. I første omgang skal de nye vilkår gennemføres i 2015 og 2016, *jf. boks 7*.

Det vil betyde, at der i de næste to år skal igangsættes mere end 25.000 ekstra forløb i alt, hvor ledige på kontanthjælp kommer ud på en arbejdsplads.

Med *Alle skal bidrage* sikrer regeringen, at flygtninge og familiesammenførte på kontanthjælp i højere grad skal bidrage til samfundet.

Efter to år skal der gøres status for erfaringer og resultater, som kan bidrage til at videreudvikle indsatsen.

Boks 7

Indvandrere på kontanthjælp skal i arbejde

- **Flere skal ud på en virksomhed eller i nyttejob.** Der iværksættes en landsdækkende indsats med et styrket virksomhedsrettet fokus for alle tredjelandsstatsborgere, som er ude af integrationsprogrammet, og som har modtaget kontanthjælp i mindst 6 måneder. Deltagerne får pligt til et virksomhedsrettet tilbud af som udgangspunkt 3 måneders varighed. Det virksomhedsrettede tilbud kan bestå af nytteindsats, virksomhedspraktik eller løntilskud.
- **Bedre samarbejde med erhvervslivet.** Der afsættes midler til kommunale virksomhedsambassadører, der skal styrke samarbejdet med de lokale virksomheder og etableringen af virksomhedspladser til målgruppen.
- **Der afsættes ekstra midler til mentorstøtte.** Den øgede brug af mentorstøtte skal understøtte, at især de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere deltager og fastholdes i det virksomhedsrettede tilbud.
- **Bedre opfølgning.** Alle deltagere får ret og pligt til en ekstra samtale, som bl.a. skal skabe fornyet motivation hos den enkelte borger. Med udgangspunkt i samtalerne udarbejdes en plan for borgeren, som indeholder et konkret og realistisk beskæftigelsesmål, og der skal udarbejdes et CV for borgeren. Deltagerne får ret og pligt til yderligere en ekstra samtale og et ekstra virksomhedsrettet tilbud, hvis de fortsat er ledige 6 måneder efter det første virksomhedsrettede tilbud er afsluttet.
- **Træk i kontanthjælpen ved fravær.** Den ekstra samtale og de tilbud, som gives, vil være omfattet af de almindelige sanktionsregler i kontanthjælpsystemet. Det betyder, at der kan ske fradrag i ydelsen ved ubegrundet udeblivelse og fravær. Der skal dog tages hensyn til den lediges sociale situation i forbindelse med sanktioner. Udgangspunktet er, at alle deltager i indsatsen, men at der i få tilfælde kan være behov for at benytte de gældende undtagelsesbestemmelser i den ordinære indsats.

Den nye indsats er et to-årigt forsøg: Indsatsen påbegyndes i 2015. Der vil være en vis indfasning, fordi der skal etableres et større antal virksomhedsrettede tilbud. *Alle skal bidrage* forventes afsluttet primo 2017.

6. Fælles mål om job og uddannelse

Det er regeringens mål, at udlændinge i Danmark skal arbejde og være en del af samfundet.

Det kræver forpligtende og fælles mål – for den enkelte indvandrer, for kommunen og for staten. Og det kræver en samlet styring, som understøtter den enkeltes udvikling, giver kommunerne den rigtige tilskyndelse og sikrer en fortsat national opmærksomhed.

Kommunerne har allerede i dag en tilskyndelse til at få flygtninge og indvandrere i arbejde. Øget beskæftigelse mindsker kommunens udgifter til ydelser. Samtidig giver det såkaldte resultattilskud en direkte belønning for hver flygtning eller familiesammenførte, som kommer i mindst 6 måneders udstøttet beskæftigelse eller ordinær uddannelse inden for de første 3 år, eller som består en danskprøve inden for de første 5 år.

Regeringen vil gennemføre en målretning af resultattilskuddet, som yderligere skal styrke kommunernes fokus på job og uddannelse.

Regeringen vil desuden give finansieringen af de områder, der vedrører udlændinge, et samlet eftersyn for at afdække yderligere muligheder for at styrke kommuners tilskyndelse til at udlændinge kommer i arbejde og bliver en del af samfundet.

Kommunernes incitament på integrationsområdet skal ses i lyset af Aftale om reform af refusionssystemet og tilpasninger i udligningssystemet. Omlægningen af refusionssystemet for kommunernes udgifter til indkomstoverførsler vil styrke kommunernes tilskyndelse til en mere effektiv og resultatorienteret beskæftigelsesindsats.

Regeringen vil også sætte nationale mål for udviklingen på integrationsområdet. Regeringen har tidligere slået fast, at 10.000 flere indvandrere og efterkommere skal i arbejde inden 2020. Det er dog vigtigt med et bredere fokus. Som et nyt nationalt mål, skal relativt flere unge med indvandrerbaggrund tage en uddannelse. Og flere skal bestå integrationsprogrammets danskprøve, *jf. boks 8*.

Boks 8

Flere indvandrere i job og uddannelse i 2020

- **Flere i job:** 10.000 flere indvandrere og efterkommere skal i arbejde inden 2020. Det svarer til, at den strukturelle beskæftigelsesfrekvens for 15-64-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse skal være på mindst 54 procent i 2020. Dermed vil den strukturelle beskæftigelse være forbedret med 3,5 procentpoint i forhold til 2011.
- **Flere unge i uddannelse:** I 2020 skal forskellen i andelen af unge med en dansk baggrund og andelen af unge indvandrere og efterkommere, der gennemfører mindst en ungdomsuddannelse, være mindre end i dag. I 2013 var den forventede andel 94 pct. for unge med en dansk baggrund og 87 procent for vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere.
- **Bedre danskundskaber:** I 2020 skal andelen af kursister omfattet af integrationsprogrammet, der består danskprøven inden 5 år fra påbegyndelse af danskuddannelse, være på mindst 75 procent. I 2013 var denne andel 66 procent efter 5 år fra påbegyndelse af danskuddannelse.

Med klare og konkrete mål vil regeringen skabe et stærkt, fælles og vedvarende fokus på resultater.

Regeringen vil indgå i et nyt partnerskab med KL, som skal følge udviklingen mod målene, *jf. boks 9*.

Flere analyser viser, at der i dag er store forskelle på, hvor gode kommunerne er til at gøre flygtninge og indvandrere til en del af samfundet. Eksempelvis er der, når der tages højde for forskellene i kommunernes vilkår og indvandrernes baggrund, en forskel mellem den mest succesfulde og den mindst succesfulde femtedel af kommunerne på 11,4 procentpoint, når det gælder opgaven med at få indvandrere af ikke-vestlig oprindelse i arbejde eller uddannelse. Derfor skal kommunerne være bedre til at lære af hinanden. Det er et af formålene med det kommende partnerskab.

Samtidig vil regeringen indføre tilbagevendende benchmarkings af kommunernes indsats. De kommunale sammenligninger kan identificere de dygtigste kommuner og sprede *best practice*. Det kan også indgå i partnerskabet med KL.

Ligesom andre borgere har indvandrere og flygtninge berøring med mange dele af samfundet: Socialområdet, uddannelse, bolig, beskæftigelse mv. Derfor er der også mange forskellige love og reguleringer, der har betydning for, om det f.eks. lykkes at få udlændinge i arbejde.

For at sikre sammenhæng mellem mål og styring på tværs af områderne vil regeringen gennemføre et styringseftersyn af hele den regulering, som berører integrationsområdet. Formålet er at skabe bedre sammenhæng mellem mål og styring, så indsatsen bygger på viden om, hvad der virker.

Regeringen vil også gennemføre en regelforenklings af de planer, som indsatsen for flygtninge og familiesammenførte er omfattet af. I dag skal flygtninge og familiesammenførte for det

første have en obligatorisk integrationskontrakt om bl.a. beskæftigelse og uddannelse. Kontrakten løber, indtil borgeren opnår tidsbegrænset opholdstilladelse (mindst 5 år). For det andet skal de tilbydes en frivillig integrationsplan, som har et helheds- og familieorienteret fokus, men som også handler om beskæftigelse og uddannelse. Endelig skal de have en jobplan på "min side", når de går over til den generelle beskæftigelsesindsats.

Alt det kan være svært at gennemskue for borgeren. Og de mange planer tager unødigt meget af de kommunale medarbejders tid.

Derfor vil regeringen afskaffe den nuværende integrationskontrakt. Den skal afløses af "min plan" under "min side" på jobnet.dk, som skal udstikke et samlet mål for beskæftigelsesindsatsen for borgeren. Den frivillige integrationsplan skal kun indeholde de oplysninger om uddannelse og beskæftigelse, som allerede er i "min plan."

Boks 9

Fælles mål om job og uddannelse – nationalt, kommunalt og for den enkelte

Benchmarking af integrationsindsatsen. Regeringen vil igangsætte tilbagevendende benchmarks af kommunernes indsats på områderne for arbejdsmarked, offentlig forsøgelse, uddannelse og danskundervisning.

Partnerskab om integration med KL og kommunerne. Regeringen vil indgå i et nyt partnerskab med KL. Med partnerskabet understøttes indsatsen i kommunerne gennem spredning af viden om og erfaringer med, hvad der virker. Samtidig følges der op på mål og benchmarking.

Målretning af resultattilskud. Resultattilskuddet målrettes mod en tidlig indsats mod job og ordinær uddannelse. Resultattilskuddet for udstøttet beskæftigelse og ordinær uddannelse fordobles i de første to år af integrationsprogrammet. Resultattilskuddet for bestået danskprøve halveres. Der ændres dog ikke i kravene til og omfanget af danskundervisningerne, og deltagerne i integrationsprogrammet har ligesom i dag pligt til at deltage og kan sanktioneres, hvis de ikke lever op til denne pligt.

Bedre styring af indsatsen

- **Styringseftersyn.** Regeringen vil gennemføre et styringseftersyn af al den regulering, som berører integrationsområdet. Er der konflikt mellem mål, love og regler? Er der regulering, som kan forenkles?
- **Eftersyn af kommunale incitamenter.** Regeringen vil gennemføre et samlet eftersyn af finansieringen på integrationsområdet. Målet er at styrke kommuners incitamenter til få udlændinge i job eller uddannelse.

Regelforenklning af planer. Regeringen vil afskaffe den eksisterende integrationskontrakt. Deltagere i integrationsprogrammet skal i stedet have "min plan" på jobnet.dk. Dermed får borgeren den samme genkendelige plan for uddannelse og beskæftigelse, hvad enten vedkommende er i integrationsprogrammet eller i den generelle beskæftigelsesindsats. Den frivillige integrationsplan skal i forhold til uddannelse og beskæftigelse kun indeholde de oplysninger, som allerede er i "min plan." Det vil gøre systemet mere gennemskueligt for borgeren. Og lettere at håndtere for kommunen.

7. Vi vil bruge pengene, hvor de gør mest nytte

Regeringen vil bruge ressourcerne til flygtninge og indvandrere bedre.

Hjælpen skal i højere grad gå til de udlændinge, som har behov for mest støtte for at komme i arbejde og blive en del af det danske samfund.

Der er kommet flere flygtninge til Danmark. Modtagelsen og indsatsen i den første tid efter ankomsten skal være så effektiv som mulig. Der skal sættes ind, for at nytilkomne hurtigt får et arbejde.

Og så skal vi gøre noget ekstra for de udlændinge, som har været på kontanthjælp i en længere periode.

Derved vil regeringen sætte ekstra ind i 2015 og 2016. Regeringens nye forslag vil samlet indebære merudgifter på i størrelsesordenen 128 mio. kr. i 2015 og 76 mio. kr. i 2016. Den afsatte reserve til styrket integration i 2015 inddrages til finansiering af udspillet.

I 2018, hvor de nye forslag er fuldt indfaset, vil de være omtrent udgiftsneutrale. Det skyldes, at ressourcerne i integrationsprogrammet målrettes den tidlige indsats samt de nytilkomne, som har behov.

Initiativerne i *Alle skal bidrage* vurderes at bidrage til at øge den strukturelle beskæftigelse.

Regeringens udspil indebærer blandt andet en målretning og omlægning af den aktive indsats i integrationsprogrammet i retning af mere virksomhedsrettede indsatser. Erfaringer indikerer, at netop virksomhedsrettede indsatser i højere grad kan bidrage til at bringe kontanthjælpsmodtagere i job end andre typer af indsatser. Samtidig styrkes kontakten til arbejdsmarkedet gennem uddannelse, og der sikres et bedre match til arbejdsmarkedet gennem tidlig kompetenceafklaring, hvilket har potentiale for at styrke beskæftigelsen.

I januar 2015 indgik regeringen og KL en forståelse om integrationsområdet, *jf. boks 10*. Forståelsen understøtter særligt kommunernes arbejde med at modtage og boligplacere nye borgere i 2015. Regeringens udspil bygger videre på forståelsen.

Boks 10

Regeringen og KL's forståelse om integrationsområdet

For at imødegå kommunernes udfordringer med navnlig at finde eller etablere boliger til nye borgere er regeringen og KL enige om at iværksætte en række konkrete tiltag, herunder bl.a. at:

- Regeringen vil søge Folketingets tilslutning til en midlertidig ændring af planloven, så kommunerne får mulighed for at give dispensation fra formåls- og anvendelsesbestemmelserne i en lokalplan. Dette vil øge kommunernes mulighed for en hurtig og midlertidig indkvartering af flygtninge.
- Regeringen vil søge Folketingets tilslutning til en ændring af reglerne om almene kollektive bofællesskaber, så kravet for boenheder lempes. Dette vil forøge kommunernes muligheder for at boligplacere flere flygtninge sammen, hvor dette af kommunen vurderes som hensigtsmæssigt.
- Regeringen vil understøtte etableringen af en boligbørs, som kan danne rammen for kontakt mellem danskere, som ønsker at udleje en bolig til nyankomne flygtninge, og kommuner, som har udfordringer med at finde egnede boliger.
- Regeringen vil udmønte 125 mio. kr. i 2015 til investeringer i kommunerne med henblik på de ekstraordinære udgifter, der særligt kan være forbundet med en hurtig udvidelse af boligkapaciteten, herunder fx midlertidig indkvartering såvel som indretning af permanente boliger.
- Regeringen vil udmønte et integrationstilskud på 200 mio. kr. i 2015 til at håndtere det ekstraordinært høje antal flygtninge.

Alle skal bidrage – flygtninge og indvandrere hurtigere i beskæftigelse

2014/2015:20

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til
Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K
Tlf.: 72 20 50 00

ISBN
978-87-93214-62-0

Elektronisk publikation
978-87-93214-63-7

Design, omslag
e-Types & e-Types Daily

Foto
Scanpix

Tryk
Rosendahls Schultz Grafisk A/S

Web
Publikationen kan hentes på
www.bm.dk



